

Beste lezers, in onze rubriek 'Hoe recht is recht' heeft de Stichting Ilse Henar-Hewitt gemeend om de gemeenschap, maar in het bijzonder de vrouw, zoveel mogelijk in te lichten over onderwerpen die nagenoeg dagelijks voorkomen. Vandaag zullen wij het onderwerp: '**Het gezag over minderjarige kinderen in het Nieuw Burgerlijk Wetboek (Nieuw BW)**' behandelen.

Wat verandert er aan het gezag over minderjarigen na 1 mei 2025?

Met het woord gezag wordt bedoeld dat iemand (meestal de ouder(s)) beslissingen neemt voor het minderjarig kind. In het Nieuw BW zijn er twee vormen van gezag opgenomen: het ouderlijk gezag en de voogdij. Het ouderlijk gezag wordt door de ouders samen of door één van hen alleen uitgeoefend, terwijl voogdij door een ander dan de ouder (dus een derde bijvoorbeeld een oom of tante) wordt uitgeoefend.

Het gezag tijdens het huwelijk en na echtscheiding

Vanaf 1 mei 2025 oefenen gehuwde ouders gezamenlijk het gezag uit over hun kinderen. Indien hun huwelijk wordt ontbonden door echtscheiding, blijven zij ook automatisch gezamenlijk het gezag uitoefenen, tenzij beide of één van hen de kantonrechter vraagt alleen met het gezag belast te worden. Dit is in tegenstelling tot onze huidige wetgeving, waarin is bepaald dat na een echtscheiding een voogd en toeziende voogd worden benoemd. Meestal wordt nu één van de ouders met de voogdij belast en de ander met de toeziende voogdij.

De ouder die voor de inwerkingtreding van het Nieuw BW belast was met de voogdij wordt met ingang van 1 mei 2025 automatisch belast met het eenhoofdig ouderlijk gezag. De toeziende voogdij komt met ingang van 1 mei 2025 te vervallen. De ouder die aangesteld was als toeziende voogd, kan overeenstemming trachten te bereiken met de ouder die belast is met het eenhoofdig gezag om gezamenlijk het ouderlijk gezag uit te oefenen. Wordt overeenstemming bereikt, dan kunnen de ouders samen het gezamenlijk ouderlijk gezag laten inschrijven in het gezagregister dat gevestigd is bij de griffie van het kantongerecht. Wordt geen overeenstemming bereikt dan kan de ouder die niet belast is met het gezag een verzoek richten aan de rechter om ook met het gezag belast te worden.

Het gezag van de ongehuwde moeder over haar kind

Stel dat Carla ongehuwd is en zij krijgt een kind met Peter, dan oefent Carla op grond van het Nieuw BW alleen het gezag uit over dit kind. Ook al zou Peter het kind hebben erkend, dan nog oefent Carla alleen het gezag uit over dit kind. Let wel, er wordt niet meer gesproken over het van rechtswege uitoefenen van de voogdij door de moeder, maar over het van rechtswege uitoefenen van het ouderlijk gezag door de moeder. Tot dusver is er geen verschil met onze huidige wetgeving. **Het gezag van de ongehuwde vader over zijn kind**

In het Nieuw BW is de ongehuwde man de vader van een kind als hij een kind heeft erkend of als de rechter het vaderschap bij hem gerechtelijk heeft vastgesteld. De gerechtelijke vaststelling van het vaderschap komt niet voor in onze huidige wetgeving.

Een ongehuwde vader heeft niet automatisch het gezag over zijn kinderen. De vader kan het gezag krijgen door dit gezamenlijk met de moeder in te schrijven in het gezagregister of door de rechter te verzoeken om hem ook met het ouderlijk gezag te belasten.

Toeziende voogdij en medevoogdij geschrapt

De toeziende voogdij komt, zoals eerder gezegd, niet meer voor in het Nieuw BW. Ook de medevoogdij bestaat na 1 mei 2025 niet meer. De man die gehuwd was, wordt in het nu geldend recht automatisch de medevoogd van de kinderen waarover zijn echtgenote de voogdij had. Dus als Carla voor 1 mei 2025 alleen de voogdij uitoefende over haar kind, waarvan haar echtgenoot niet de vader is, dan was haar echtgenoot vanaf de sluiting van het huwelijk de medevoogd.

Na 1 mei 2025 heeft Carla alleen het ouderlijk gezag over haar kind.

Gezag na overlijden

In het Nieuw BW is opgenomen dat als één van de ouders komt te overlijden, de andere ouder van rechtswege het gezag uitoefent als er sprake was van gezamenlijk gezag. Was er geen sprake van gezamenlijk gezag, maar van eenhoofdig gezag van de overleden ouder, dan kan de kantonrechter – eventueel op verzoek van de overgebleven ouder – een voogd benoemen over het kind.

Gezag na adoptie

Vanaf 1 mei 2025 kunnen zowel een echtpaar als één persoon een kind adopteren. Door de adoptie worden de juridische banden tussen het kind en de vorige ouder(s) doorbroken en komt in de plaats daarvan de juridische band met de adoptie ouder(s).

Adopteert een echtpaar een kind, dan verkrijgen zij beiden het gezamenlijk gezag over het kind. Adopteert een man of vrouw alleen het kind, dan krijgt hij/zij het eenhoofdig gezag over het kind.

Nieuw in het BW is de stiefouderadoptie. Is bijvoorbeeld de moeder van het kind gehuwd met een man die niet de vader is van het kind, dan kan de stiefvader het kind adopteren. De stiefvader wordt dan de juridische vader en verkrijgt ook het gezag over het kind. De stiefouderadoptie is alleen mogelijk als de ene echtgenoot, in dit geval de moeder, het eenhoofdig gezag over het kind heeft.

Wat écht centraal staat in deze nieuwe gezagregels is het belang van het kind. Of ouders nu samen zijn of niet, of er iets ernstigs gebeurt zoals een overlijden of mentale ziekte, de rechter kiest bij gezagregelingen altijd dat wat het beste is voor het kind.

Mocht u vragen hebben over dit artikel of zoekt u hulp aangaande dit onderwerp of andere onderwerpen, dan bent u bij ons welkom. Ons kantoor is gevestigd aan de Verlengde Gemenelandsweg 132b. U kunt ons telefonisch bereiken op 8583419/433041 of mailen naar stgilseharhewitt@yahoo.com voor een afspraak. Ons kantoor is ook open van maandag tot en met vrijdag tussen 9.00 en 12.00 uur.

Onder redactie van prof. mr. dr. M.A. Veira, hoogleraar Privaatrecht met het accent op het Erfrecht verbonden aan de Anton de Kom Universiteit van Suriname.